

Inleiding op de dienst

We volgen in deze Paastijd het 40dagentijdkalender met als thema: Mens , waar ben je?

Op deze palmzondag klinkt dat misschien vreemd: volgens Matteüs gaat het om velen en tallozen die de intocht van Jezus meemaken. Genoeg mensen op de been dus.

De hele stad Jeruzalem raakte in rep en roer...

Zo wordt het in het evangelie van Matteüs verteld. Een massaal uitgelopen mensenmassa, die Jezus verwelkomt in Jeruzalem.

Maar in de lezingen van vandaag lijkt het wel of de één na de ander afhaakt....

Mens, waar ben je?

We vragen het aan de mensen van toen, maar ook aan onszelf vanmorgen.

We lezen: Matteüs 26:19 t/m 23 en v.69 t/m 75.

We spreken zo makkelijk in algemeenheden: we hebben het over de joden dit, de Palestijnen dat, de Russen zus en de Amerikanen zo. En daarmee zetten we hele bevolkingsgroepen, hele landen weg. alsof alle joden voor geweld zijn, alle Palestijnen Hamas-aanhangers, alle Amerikanen blij zijn met Trump en alle Russen Oekraïne willen annexeren.

Dat is niet iets van deze tijd, want ook in de Bijbel wordt er zo geschreven en vooral Matteüs heeft daar een handje van. Hij scheert alle farizeeën, schriftgeleerden over één kam door over de Farizeeën te schrijven en de schriftgeleerden. Waarbij hij lijkt te vergeten dat Jezus naar alle waarschijnlijkheid tot de Farizeese school behoorde.

Je kunt niet in algemeenheden spreken, want dan zie je de individuele mens niet meer, maar een hele groep of land. Hoe gevaarlijk is dat. Doen we daarmee elkaar wel recht?

Ik ben naar een overleg geweest over discriminatie en inclusie in onze stad Helmond, waarbij ervaringsdeskundigen schrijnende verhalen vertelden. Stel je voor: je draagt een hoofddoek en er wordt tegen je gezegd dat je terug moet gaan naar je eigen land, terwijl je hier geboren en getogen bent... Je voelt je op en top Nederlander/Helmonder.

Waarom doen we dit? Elkaar wegzetten, in hokjes stoppen en buitensluiten? Als je met één vinger wijst naar de ander, wijzen er vier vingers naar jou. Wie ben jij eigenlijk?

Wanneer Matteüs vertelt over de laatste Pascha-maaltijd van Jezus met zijn 12 leerlingen, dan noemt hij verder geen namen. De leerlingen. Daar horen ze allemaal bij, niemand uitgezonderd. Wanneer Jezus aankondigt dat één van hen hem zal overleveren, uit handen geven (NBG: verraden!!) dan noemt hij geen namen.

Zeer bedroefd vraagt de een na de ander: *ik toch niet?*

Ja, want je weet maar nooit – wie kent zichzelf zo goed dat hij/zij met zekerheid kan zeggen: dat doe ik zeker niet! Nee, die bijna angstige vraag van mensen die niet voor zichzelf in staan: *ik toch niet???* *laat het niet zo zijn....* Bijna een gebed....

Jezus vult aan: degene die samen met mij zijn brood in de kom doopt (participium praesens - tegenwoordige tijd!), die zal mij overleveren. Let op: ze eten allemaal van hetzelfde brood en drinken uit dezelfde beker. Over wie heeft Jezus het? Nu weten we het nog niet... Gelukkig.... Matteüs helpt ons een handje, hij onmaskert de man.

Want dan volgt ineens vers 25: Toen zei Judas, die hem zou uitleveren: *Ik ben het toch niet, rabbi?* Met voorinformatie worden wij op deze man geattendeerd. Hij is het.

Tussen haakjes: Jezus zegt (volgens onze vertaling) *Jij zegt het*. Dat kun je op verschillende manieren interpreteren: Judas geeft hiermee zichzelf aan of Jezus geeft hem de keuze: *jij* zegt het – niet ik...!! maar doordat Matteüs Judas al als de dader aanwijst, lezen wij al sneldat het om een bevestiging gaat - alsof Jezus zegt: inderdaad, Judas jij bent het en ik weet dat al...

Matteüs wijst Judas dus aan als de misdadiger.

Gelukkig. Judas. Poeh.... ja, want je zult het maar zijn hè? Je zult er maar uitgepikt worden? Wacht even: de één na de ander vroeg het zich toch af??

Zat Judas daar niet bij dan?

Hij is degene die Jezus zal overleveren, uit handen geven. De mol onmaskert.

We lazen ook over Petrus: tot 3x toe heeft hij Jezus uit handen gegeven, Jezus losgelaten door te

ontkennen dat hij Jezus kende of tot de volgelingen van Jezus behoorde. Het Griekse woord, dat wij vertalen met 'ontkennen' betekent ook 'ontrouw zijn'.

En daar gaat het om.

Dat je voor jezelf kiest, voor je eigen veiligheid, voor eigen gewin keuzes maakt, zonder trouw de blijven aan die ander. Je vege lijf redden.

Als je het verhaal van Matteüs leest dan zie je als het ware alle andere leerlingen opgelucht ademen als Judas degene blijkt te zijn. Zij komen met de schrik vrij....zij niet gelukkig.

Ze kunnen achterover leunen, ze kunnen gerust zijn. Het gaat hen nu niet meer aan, jammer voor Judas....

Alleen Judas krijgt naam, maar later volgt Petrus dus ook.

En waar zijn die anderen 11 in de tuin van Getsemané als het er op aankomt? Als de hogepriesters en de oudsten, de schriftgeleerden een gewapende bende sturen om Jezus op te pakken? Waar zijn de velen, de tallozen, waar zijn die gebleven?

Gaandeweg het verhaal raak ik zelf eerder benauwder dan opgelucht. Ben ik het?

Het zou zo maar kunnen, toch?

Waarom zou ik beter zijn dan Judas, dan Petrus, dan al die anderen? Vandaag is het Palmzondag, het begin van de Stille Week. Passen de lezingen van vandaag wel bij de vreugde van een optocht zo meteen van kinderen met hun zelfgemaakte palmpasenstokken? Ik denk het wel. Want dit hoort bij het hosanna. Het ontrouw-zijn kan alleen bestaan als je eerst trouw was, toch? Dat je eerst van harte ja en amen gezegd hebt en volgeling van Jezus bent geworden, zijn manier van leven bent gaan volgen, en daar dan mee stopt. De verbinding met Jezus verbreekt, omdat dat beter uitkomt. Ik moet denken aan mensen die op een partij stemmen die voeding geven aan discriminatie en uitsluiting. Die hele groepen mensen wegzetten als on-mensen, als illegalen, als zwakkelingen, als.... Het 'uit handen geven, het overleveren' ligt op de loer. Het gaan voor eigen veiligheid, voor eigen gewin, het ontrouw zijn aan die ander die jouw steun nodig heeft, jouw bescherming, jouw verzet tegen het gevaar, tegen discriminatie en uitsluiting. We kijken weg, het gaat ons niet aan. De kernvraag 'waar ben je?' wordt dan 'waar ben je mee bezig?' of 'waar hoor je bij?' Ik toch niet? Blijf ik trouw aan de Tora, zoals Jezus die heeft voorgeleefd? Het is dezelfde Matteüs die een hoofdstuk eerder vertelt over wat Jezus gezegd heeft over hoe hij zijn volgelingen herkent:

- Want toen ik honger had, gaf je me te eten
- Toen ik dorst had, geef je me te drinken
- Toen ik vreemdeling was, nam je me op
- Toen ik naakt was, heb je me gekleed
- Toen ik ziek was, heb je me bezocht
- Toen ik gevangen zat, ben je naar me toegekomen.

Wat je voor deze kwetsbare mensen doet, doe je in navolging van Jezus. Zo geef je handen en voeten aan de Tora. Maar als we deze kwetsbaren en hulpelozen uit handen geven, weggijken en niet voor hen opkomen, zijn we ontrouw aan hem. Mens, waar ben je? Het blijft een vraag die ons blijft achtervolgen en waar we ons hele leven antwoord op mogen geven.